



สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเศรษฐศาสตร์

เศรษฐกิจศาสตร์ระหว่างประเทศ เพื่อการพัฒนา

ดร. อาชนัน เกาะโพบูลย์

สารบัญ

| | หน้า |
|---|----------|
| สารบัญตาราง..... | (10) |
| สารบัญภาพ..... | (11) |
| คำนิยาม..... | (13) |
| คำนำ..... | (19) |
| กิตติกรรมประกาศ..... | (21) |
| บทที่ 1 เศรษฐศาสตร์ระหว่างประเทศเพื่อการพัฒนา | 1 |
| 1.1 ทำไมต้องรู้เศรษฐศาสตร์ระหว่างประเทศ..... | 1 |
| 1.2 เกี่ยวกับหนังสือ..... | 5 |
| บทที่ 2 ทฤษฎีการค้าระหว่างประเทศและบทประยุกต์ | 9 |
| 2.1 บทนำ..... | 9 |
| 2.2 ก่อนมิชชันเศรษฐกิจ: สัพพัตถนิเชียน..... | 11 |
| 2.3 แบบจำลองความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ..... | 12 |
| 2.3.1 กรอบแนวคิดและประโยชน์จากการค้าขายระหว่างประเทศ..... | 12 |
| 2.3.2 คนได้-คนเสียจากการค้าระหว่างประเทศ..... | 15 |
| 2.3.3 บทบาทของทรัพยากรในการกำหนดรูปแบบทางการค้า..... | 17 |
| 2.4 ภาครัฐและอิทธิพลต่อรูปแบบการค้าระหว่างประเทศ..... | 23 |
| 2.4.1 ทฤษฎีการค้าใหม่: แบบจำลองการเลี้ยวผู้ชนะ..... | 24 |
| 2.4.2 ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบกับการสร้างความสามารถในการแข่งขัน..... | 29 |
| 2.4.3 ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบแบบซ่อนเร้น..... | 34 |
| 2.5 แนวคิดความหลากหลายของกิจการ..... | 35 |
| 2.6 นัยทางธุรกิจ..... | 40 |
| 2.7 บทสรุป..... | 43 |
| ภาคผนวก 2.1 Revealed Comparative Advantage Index (RCA)..... | 44 |

| | หน้า |
|--|-----------|
| บทที่ 3 นโยบายการค้าระหว่างประเทศ | 47 |
| 3.1 บทนำ | 47 |
| 3.2 นโยบายมาตรการภาษีศุลกากรต่อการพัฒนาอุตสาหกรรม | 48 |
| 3.3 มาตรการที่มีใช้ภาษีศุลกากร | 54 |
| 3.3.1 โควตานำเข้า | 54 |
| 3.3.2 การอุดหนุนการส่งออกและการทุ่มตลาด | 57 |
| 3.3.3 มาตรการบังคับใช้ถิ่นส่วนภายในประเทศ | 61 |
| 3.3.4 มาตรการอื่นๆ | 63 |
| 3.4 การคุ้มครองกันการพัฒนาอุตสาหกรรม | 65 |
| 3.5 นโยบายการค้าระหว่างประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงและครามห้าทศ | 69 |
| 3.6 บทสรุป | 72 |
| ภาคผนวก 3.1 ระดับความรุนแรงของมาตรการ LCR | 73 |
| ภาคผนวก 3.2 สูตรการคำนวณอัตราคุ้มครองที่แท้จริง | 74 |
| บทที่ 4 การรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ | 77 |
| 4.1 บทนำ | 77 |
| 4.2 ความหมายและประเภทของการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ | 78 |
| 4.3 กรอบแนวคิดทางทฤษฎีของ FTA | 79 |
| 4.4 กฎว่าด้วยถิ่นกำเนิดและผลกระทบต่อการค้าระหว่างประเทศสมาชิก | 84 |
| 4.5 งานศึกษาเชิงประจักษ์เกี่ยวกับผลกระทบ FTA | 89 |
| 4.5.1 งานศึกษาประเมินผลกระทบที่จะเกิดขึ้นหากประเทศลงนาม FTA (Ex ante) | 89 |
| 4.5.2 งานศึกษาประเมินผลกระทบที่เกิดขึ้นจริงจากการลงนาม FTA (Ex Post) | 91 |
| 4.5.3 งานศึกษาการวัดสินค้าใช้สิทธิพิเศษตามกรอบ FTA | 92 |
| 4.6 ประเทศไทยกับ FTA | 94 |
| 4.6.1 ภาพรวมของ FTA โลก | 94 |
| 4.6.2 FTA ที่ประเทศไทยมีส่วนร่วมเกี่ยวข้อง | 98 |
| 4.6.3 การใช้ประโยชน์จาก FTA ของไทยที่ผ่านมา | 99 |
| 4.6.4 ความท้าทายใหม่ใน FTA | 100 |

| | หน้า |
|--|------------|
| 4.7 บทสรุป..... | 105 |
| ภาคผนวก 4.1 รายละเอียดคำด้วยองค์การการค้าโลก..... | 106 |
| ภาคผนวก 4.2 ตัวอย่างความสลับซับซ้อนของกฎการค้าด้วยแหล่งกำเนิด..... | 107 |
| บทที่ 5 บริษัทข้ามชาติกับการค้าระหว่างประเทศ..... | 111 |
| 5.1 บทนำ..... | 111 |
| 5.2 ทำไมบริษัทจึงออกไปลงทุนโดยตรงในต่างประเทศ..... | 112 |
| 5.3 ประโยชน์ที่บริษัทได้รับจากการออกไปลงทุนโดยตรงในต่างประเทศ..... | 115 |
| 5.4 นัยต่อประเทศผู้รับทุน (host country effect)..... | 118 |
| 5.5 HDI กับการค้าระหว่างประเทศ..... | 125 |
| 5.6 ความท้าทายเชิงนโยบายของ FDI ในทรนศนของประเทศกำลังพัฒนา..... | 128 |
| 5.7 บทสรุป..... | 132 |
| บทที่ 6 Global Production Sharing (GPS) กับการค้าระหว่างประเทศ..... | 133 |
| 6.1 บทนำ..... | 133 |
| 6.2 คำจำกัดความและภาพรวมของ GPS..... | 134 |
| 6.3 ปัจจัยกำหนดการตัดสินใจแบ่งแยกขั้นตอนการผลิต..... | 136 |
| 6.4 การตัดสินใจแบ่งแยกขั้นตอนการผลิตภายใน ระหว่างบริษัท และภายใน-ระหว่างประเทศ..... | 143 |
| 6.5 ประเภทของเครือข่ายการผลิต..... | 146 |
| 6.6 ข้อตกลง FTA กับ GPS..... | 149 |
| 6.7 นัยของ GPS ต่อการค้าระหว่างประเทศ..... | 155 |
| 6.8 บทสรุป..... | 162 |
| บทที่ 7 ดุลการชำระเงินและบัญชีทางเศรษฐกิจ..... | 163 |
| 7.1 บทนำ..... | 163 |
| 7.2 คำนิยามและองค์ประกอบของดุลการชำระเงิน..... | 164 |
| 7.2.1 ดุลบัญชีเดินสะพัด (current account balance)..... | 165 |
| 7.2.2 ดุลบัญชีทุนเคลื่อนย้าย (capital account)..... | 166 |
| 7.3 ดุลการชำระเงินและทุนสำรองระหว่างประเทศ (international reserves)..... | 169 |
| 7.4 ความไม่สมดุลของดุลการชำระเงินและกลไกการปรับตัว..... | 171 |

| | หน้า |
|---|------------|
| 7.5 บทประยุกต์การวิเคราะห์ดุลการชำระเงิน | 177 |
| 7.5.1 องค์ประกอบของความไม่สมดุลของดุลการชำระเงิน | 177 |
| 7.5.2 การเกินดุลบัญชีเดินสะพัดเป็นสิ่งที่ดีเสมอหรือไม่ | 179 |
| 7.5.3 นัยของดุลการค้าระดับมหภาคกับการวัดความสำคัญของ GPS | 182 |
| 7.6 บทสรุป | 183 |
| ภาคผนวก 7.1 ดุลบัญชีเดินสะพัดกับช่องว่างระหว่างการออม-การลงทุน | 184 |
| บทที่ 8 อัตราแลกเปลี่ยนและภัยต่อเศรษฐกิจ | 185 |
| 8.1 บทนำ | 185 |
| 8.2 แนวคิดพื้นฐานของอัตราแลกเปลี่ยนและวิธีวัดดัชนีอัตราแลกเปลี่ยนที่เป็นตัวเงิน | 186 |
| 8.3 อุปสงค์และอุปทานในตลาดเงินตราต่างประเทศ | 191 |
| 8.3.1 การซื้อขายสินค้าและบริการ (ดุลบัญชีเดินสะพัด) | 191 |
| 8.3.2 การลงทุนในสินทรัพย์ทางการเงิน (ดุลบัญชีทุนเคลื่อนย้าย) | 196 |
| 8.4 ดุลยภาพในตลาดเงินตราต่างประเทศและการกำหนดอัตราแลกเปลี่ยน | 199 |
| 8.5 อัตราแลกเปลี่ยนกับความสามารถในการแข่งขัน | 202 |
| 8.5.1 การบรรจุ MLC และปรากฏการณ์ J-Curve | 202 |
| 8.5.2 การลดค่าเงินและการส่งผ่านอัตราแลกเปลี่ยน | 204 |
| 8.5.3 อัตราแลกเปลี่ยนกับการกำหนดราคาเพื่อส่งออก | 205 |
| 8.6 บทสรุป | 213 |
| ภาคผนวก 8.1 ความมี-ไม่มีเสถียรภาพของตลาดเงินตราต่างประเทศ | 214 |
| บทที่ 9 ตลาดอนุพันธ์เงินตราต่างประเทศ | |
| กับการประกันความเสี่ยงการผันผวนของอัตราแลกเปลี่ยน | 221 |
| 9.1 บทนำ | 221 |
| 9.2 กิจกรรมในตลาดเงินตราต่างประเทศและกลไกการทำงาน | 223 |
| 9.2.1 กิจกรรมการซื้อขายในปัจจุบัน (spot contract) | 223 |
| 9.2.2 การซื้อขายตราสารอนุพันธ์ในตลาดเงินตราต่างประเทศ | 223 |
| 9.2.2.1 สัญญาการซื้อขายเงินตราต่างประเทศล่วงหน้า (forward contract) | 223 |

| | |
|---|------------|
| | หน้า |
| 9.2.2.2 Currency Future..... | 226 |
| 9.2.2.3 Currency Swap..... | 226 |
| 9.2.2.4 การซื้อขายสิทธิ หรือ Option..... | 227 |
| 9.3 ความเสี่ยงจากการเปลี่ยนแปลงอัตราแลกเปลี่ยนและการตัดสินใจ | |
| ประกันความเสี่ยง..... | 232 |
| 9.3.1 ประเภทความเสี่ยงจากการเปลี่ยนแปลงอัตราแลกเปลี่ยน..... | 232 |
| 9.3.2 เมื่อไรผู้ประกอบการจึงจะซื้อประกันความเสี่ยง..... | 235 |
| 9.4 ประสบการณ์ของไทย: ทำไมนักธุรกิจไม่นิยมประกันความเสี่ยง..... | 241 |
| 9.5 บทสรุป..... | 245 |
| บทที่ 10 แบบจำลองเศรษฐกิจมหภาคและบทประยุกต์ | 247 |
| 10.1 บทนำ..... | 247 |
| 10.2 โครงสร้างพื้นฐานของแบบจำลองเศรษฐกิจมหภาค..... | 248 |
| 10.3 ดุลยภาพในระบบเศรษฐกิจ..... | 252 |
| 10.3.1 ตลาดสินค้าและบริการ..... | 252 |
| 10.3.2 ตลาดเงิน..... | 254 |
| 10.3.3 ตลาดพันธบัตร..... | 255 |
| 10.4 กลไกการปรับตัว..... | 257 |
| 10.4.1 นโยบายการเงิน..... | 259 |
| 10.4.2 นโยบายการคลัง..... | 262 |
| 10.4.3 อัตราดอกเบี้ยตลาดโลก..... | 266 |
| 10.5 บทสรุป..... | 269 |
| บรรณานุกรม | 271 |
| ดัชนี | 300 |